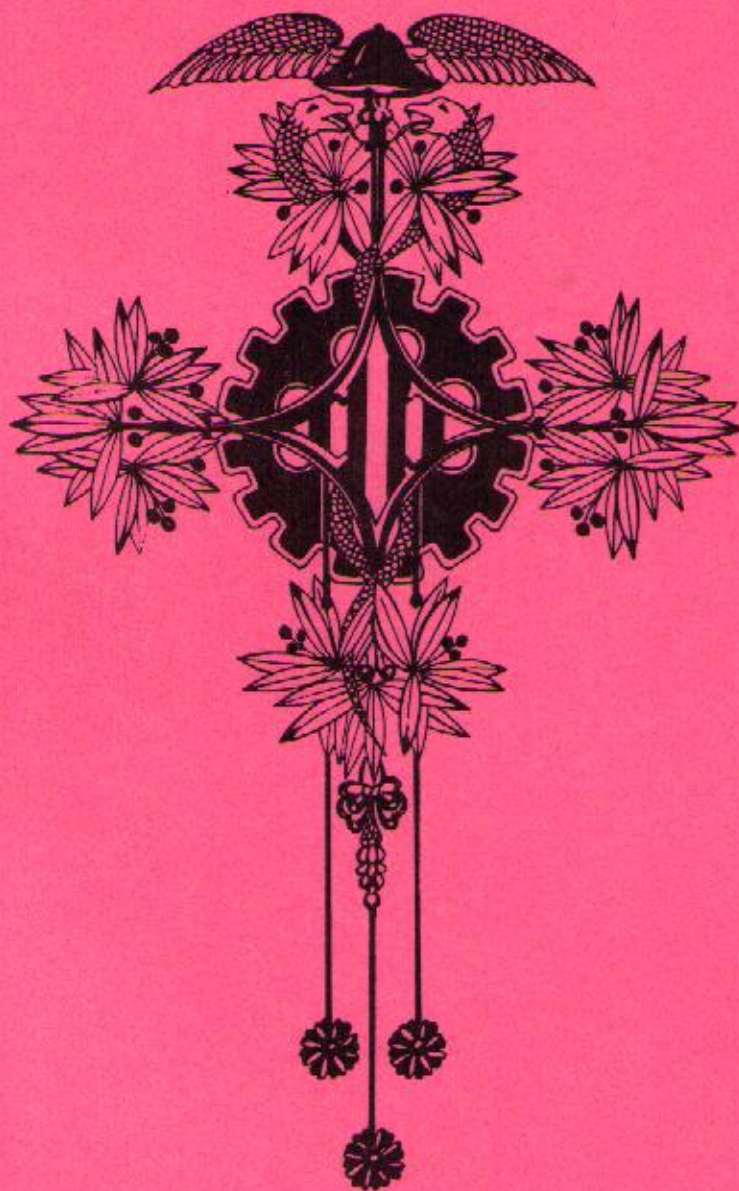


ACCIÓ

DEL CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS
DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA
(ENTITAT OBRERA)



Barcelona, desembre de 1.991



EDITORIAL

GLOSSA

ACCIÓ

DEL CENTRE AUTONOMISTA
DE DEPENDENTS DEL COMERÇ
I DE LA INDUSTRIA

Rda. de la Universitat, 7, 6è, 2a.
Tel. 302 48 87 - 301 19 49
08007 BARCELONA



Sant Antoni M.ª Claret, 857-878
Tels. 408 25 63 - 408 30 81

SUMARI:

- Una Bona Notícia
Endavant
- Els Camins de l'alliberament
El CADCI i la Societat Catalana
Drets i Deures
- Dos Projectes per Europa
Més Enllà de l'Ebre
- Clavé i la Renaixença Catalana
La Urbanitat i el Civisme a la
Barcelona d'Avui
- Ahir i Avui del CADCI
1714/1992
- No ens Podem Entendre
Notes Sobre la Secció Permanent de
Propaganda
- Amb la Presència d'en Quimet i el Record de
la seva amistat
Josep Tarrés
- Sobre el Complot de Prats de Molló
La Tomba del Soldat Desconegut a Brusel·les
Un Onze de setembre
- A la memòria del Nostre President en
Joaquim Núñez i Roig



En aquest breu resum ens dol haver de donar compte de tres aconteixements negatius que entrebanquen, en part, la nostra lluita que dia a dia venim sostenint pel redreçament del nostre Centre.

El passat mes de maig moria el nostre advocat, Sr. Arderiu, que amb tanta eficàcia havia dut el nostre cas davant de la justícia. Tal contrarietat confiem que sigui subsanada per l'advocat Sr. Jaume Ciurana, que amb gran interès s'ha fet càrrec de la nostra demanda, persona, d'altra banda, de provada solvència professional dins el món de l'advocacia. En ell, doncs, hem dipositat tota la nostra confiança.

Finalment, i al cap de set anys d'espera, la justícia s'ha dignat signar el seu veredict, desestimant la nostra demanda, deixant ben clar que les lleis de l'anterior règim son ben vàlides. Sembla que aquells anys de prepotència i abús de poder no han experimentat cap canvi, oblidant la indefensió ciutadana en aquells tristos anys. El nostre advocat, Sr. Ciurana, ha presentat el corresponent recurs a la sentència, ja que no podem estar d'acord que en plena democràcia no es tinguin en compte els drets cívics, com és la reclamació del dret a la propietat, en aquest cas la nostra seu social, cosa irreclamable durant els anys de la dictadura. Esperem que un més alt tribunal escolti amb més clarividència la nostra reclamació, perquè hi ha arguments de sobra per a rebatre una sentència tant injusta.

És amb gran sentiment que hem de comunicar la pèrdua, aquesta irreparable, sí, del nostre estimat i eficaç President En Joaquim Núñez i Roig, mort el disset d'octubre passat. No cal dir que tots els que havem tingut la sort de conèixer-lo i tractar-lo em esdevingut més pobres. En les pàgines que segueixen a aquest número d'ACCIÓ li retem el nostre homenatge, al mateix temps que ens plau incloure algun dels seus darrers escrits i també documents que ens parlen del seu passat, tant indeslligable de la història contemporània de la nostra Pàtria.

La Junta Directiva

una bona notícia

La recent creació del Comitè de les Regions d'Europa, com a òrgan consultiu i autònom de la Comunitat Europea, és una molt bona notícia per aquells que treballem per assolir la representació de Catalunya a Europa.

La Comunitat Europea és, sens dubte, una fita sense precedents en la torturada història d'aquest continent, flagel·lat durant segles i segles per les guerres i les grans crisis econòmiques. La Comunitat Europea s'alça com la més gran revolució pacífica i democràtica de la història de tots els temps. I cal que tinguem sempre i permanentment a la memòria que mai el nostre continent no havia viscut un període tan llarg de pau i prosperitat com el que ha transcorregut des de la fundació de la Comunitat fins avui.

Però Europa no és només un Mercat Comú. Europa és un mosaic de nacions, de cultures i de llengües, i això significa que la unió política i social no serà possible sense la participació i la representació de les nacions que la conformen, que en són precisament els fonaments.

Els ciutadans d'Europa desitgem una Comunitat atenta als interessos de tots els pobles que integren el continent, i per tant és necessari que les nacions europees puguin participar en els treballs d'estructuració de l'Europa Unida, i puguin prendre decisions i contribuir en l'orientació política, econòmica i social que ha de dirigir els destins europeus en el futur. Si això no ho fem possible, Europa es marcarà en una colossal màquina burocràtica, centralista i immobilista.

La creació del Comitè de les Regions d'Europa és un primer pas cap a l'assoliment de la representació dels pobles europeus en les estructures comunitàries.

No cal dir que per Catalunya la creació d'aquest Comitè és una fita important. Per primer cop des del 1714, Catalunya compta amb la possibilitat de fer-se sentir "oficialment" -és a dir, emparada per norma positiva; la natura l'ha tinguda sempre- en un fòrum internacional, on podrà tenir una representació pròpia, tant per defensar els seus legítims interessos com per exposar la seva concepció de la unió europea i les seves propostes polítiques, econòmiques i socials.

Catalunya, amb la representació directa a la Comunitat Europea a través del Comitè de les Regions, dóna un primer pas en política internacional, tot i que circumscrita a l'àmbit comunitari i, cal ser realistes, només amb caràcter consultiu.

Però el nostre és un país avesat als reptes. Sabem que les grans fites no s'assoleixen de cop i volta, sinó que exigeixen paciència, constància, coratge, tenacitat. És així com hem mantingut viu l'esperit català quan sovint ens han donat per acabats!

Si sabem aprofundir en un treball curós, seriós, en aquest Comitè de les Regions, qui pot dubtar que assolirem fites més importants per al nostre autogovern i per a la nostra realització nacional?.

Joaquim Xicoy i Bassegoda
Palau del Parlament, 21 de novembre de 1991

ENDAVANT

Estic segur que l'any 1991 serà recordat amb dolor pels socis del CADCI perquè a les seves acaballes s'han produït dues notícies de naturalesa diferent, però de signe negatiu.

D'una banda ha mort un dels Presidents del Centre, Joaquim Núñez, que fins els darrers moments estimà profundament Catalunya i dedicà les seves forces al CADCI, i, d'altra banda, s'ha dictat sentència sobre la demanda que els socis presentaren per a recuperar la seu barcelonina de la Rambla de Santa Mònica. La sentència signada pel Magistrat-Jutge, senyor Juan Marín Sabé, rebutja aquests drets tot invocant les pitjors lleis de la dictadura franquista.

Són dues notícies ben diferents, però ambdues signifiquen una dura prova per a tots els socis. Joaquim Nuñez ha estat en tot moment el testimoni del patriota que és capaç de fer una bella trajectòria humana. Deixa un record inesborrable, però, es inevitable, també un buit. Quant a la sentència, és una mostra de com és de difícil recuperar la normalitat després d'una tan llarga dictadura.

De tota manera és just reconèixer que era difícil d'imaginar que l'any 1991 un jutge justificaria l'espoliació de què fou objecte el CADCI, donant validesa a la Llei de Responsabilitats Polítiques del 1939 i altres disposicions semblants.

Així i tot, aprofito aquestes ratlles per a dir als lectors que d'aquestes dues notícies cal treure una conclusió que porti a continuar la vida del CADCI. Efectivament, no és solament dels fets favorables que cal extreure ensenyaments positius; també dels obstacles hem de ser capaços de deduir actituds que ens portin a l'acció en la defensa del que creiem.

Potser aquest és un moment per a recordar que el CADCI, des de la seva fundació el 1903, ha servit a Catalunya perquè ha donat als seus socis una formació sòlida des d'un punt de vista cívic i també professional. Milers de ciutadans han rebut l'ensenyament de les conviccions més profundes en aquesta Entitat, i han contribuït a fer del nostre

país una nació moderna, amb sensibilitat i amor a la identitat.

Aquesta és la característica fonamental del CADCI, una concepció àmplia del que és la formació de la persona, el servei al país i la dedicació especialitzada als treballadors del comerç i de la indústria.

Aquest és el patrimoni que el CADCI ha anat acumulant al llarg dels anys. Des de la naixença amb un creixement ràpid fins esdevenir una entitat estimada a tot Catalunya; durant la dictadura de Primo de Rivera, malgrat l'espoliació de què fou objecte; en la represa dels anys trenta; en les convulsions que experimentà durant la Guerra Civil; durant la incautació que es produí en la immediata postguerra, i ara malgrat la incomprensió amb què ha estat tractat.

Per tots aquests fets, els positius perquè representen l'èxit en l'acció del CADCI, i els negatius perquè han intentat liquidar la vida d'aquest Centre al servei dels dependents, cal reafirmar-se avui en alguns punts que crec vitals:

- 1.- Cal fer pinya a l'entorn del CADCI. No pot una circumstància adversa enterrar una obra que resistí dues dictadures.
- 2.- Cal multiplicar l'acció de divulgació del que és el CADCI i fer-ho especialment entre les generacions joves.
- 3.- Cal entroncar el CADCI amb sectors de pedagogs dedicats a l'ensenyament i molt concretament a la formació professional i a nuclis juvenils en aquesta etapa de la seva preparació.

El 1984 el CADCI presentà una demanda reivindicant la seva seu barcelonina, demanda que set anys després ha estat desestimada. Ara esperem el resultat del recurs, però entretant cal continuar actuant amb esperança i il·lusió, convençuts que el Centre ha de continuar ocupant un lloc molt significatiu en la vida del poble de Catalunya.

Joaquim Ferrer
Del Grup Català del Senat

21 / 12 / 1910 - Per acord del Consell General Extraordinari, aquest dia es modifica el nom del CENTRE, que en endavant és dirà "Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria" Entitat Obrera.

ELS CAMINS DE L'ALLIBERAMENT

L'aspiració dels pobles a la llibertat és un dels motors més poderosos de la història. Catalunya manté aquesta aspiració ben viva. Però, per raons diverses, Catalunya ha perdut les quatre o cinc oportunitats històriques que se li han presentat en aquest segle, i els catalans patim ara, potser més que mai, de manca de confiança en nosaltres mateixos.

Els fets recents prou ens demostren que en el continent europeu és encara perfectament possible assolir o recuperar un estat propi. Però la pusil·lanimitat d'un gran sector del nostre poble fa que la tasca de recuperació de la sobirania, que vam perdre fa segles, aparegui a molts com una aventura que no pot reeixir. Per això potser no serà inútil fer un repàs ràpid d'alguns casos típics.

La història ens ensenya que els camins de l'alliberament poden ser molts diversos. Des de la separació relativament amistosa (com la de Noruega i Suècia l'any 1905), fins a la guerra encesa (com és ara el cas de Croàcia), passant per l'acció cívica barrejada amb violència, com és el cas d'Irlanda (des del 1916 fins a obtenir la llibertat el 1937 i la independència total el 1949), les vies són molt diverses i n'hi ha per a tots els gustos. Els nostres gustos són evidentment democràtics i no violents. És d'aquest costat, doncs, que hem de buscar els models.

He citat el cas de Noruega. Un cas similar, però més recent, fou el d'Islàndia l'any 1944. Els islandesos van manifestar democràticament la seva voluntat d'independència, i els danesos, respectuosos amb els drets dels pobles, van acatar-la. Ni una gota de sang fou necessària per arribar-hi.

En molts altres casos l'alliberament s'ha produït, també sense lluita, en virtut de l'esfondrament d'estructures imperials. Aquest fou el cas, per exemple, de Txecoslovàquia, Finlàndia, Polònia i els estats bàltics després de la primera guerra mundial, i de Malta després de la segona, i és actualment el cas dels Països Bàltics altre cop, d'Eslovènia, Ucraïna, etc. El sotrac brutal de les dues grans guerres i ara l'aparatosa ensulsiada dels règims comunistes, han fet possible una profunda alteració del mapa d'Europa. A Catalunya fa 15 anys quelcom semblant hauria pogut produir-se, a la caiguda del franquisme, però aquella fou una ocasió mancada que difícilment es presentarà mai més.

Són molts, però, els que pensem que la Comunitat Europea, un cop realitzada la unió política, pot oferir, en un futur no massa llunyà, noves vies cap a la llibertat. Sense que pugui considerar-se que l'alliberament sigui fàcil, ni molt menys automàtic, no sembla forassenyat imaginar almenys dos escenaris.

El primer, el que requeriria menys esforç, però més temps, és el de la "regionalització" final de l'Europa comunitària. Encara que el Tractat de Roma i les seves successives ampliacions no atorguin, ara per ara, cap reconeixement jurídic a les regions, les "regions" europees (Catalunya n'és una), van tenint una presència creixent al sí de la Comunitat, com ho demostra, per exemple, la celebració a Estrasburg, els dies 27, 28 i 29 de novembre, de la "Segona Conferència Parlament Europeu-Regions de la Comunitat". A més tot fa pensar que un primer reconeixement jurídic tindrà lloc d'aquí a poc. Sembla segur, en efecte, que en la reunió de Maastricht dels dies 9 i 10 de desembre, els 12 estats de la Comunitat

.../...

acordaran incloure en el Protocol Addicional dels Tractats la creació d'un Comitè Consultiu de les Regions. Per poca cosa que això sigui, és ja un primer pas, la transcendència del qual va molt més enllà del seu contingut present.

Si, com és probable, la intervenció de les regions anés a poc a poc augmentant; si la federalització de la Comunitat Europea progressés, és a dir, els Estats anessin cedint sobirania a la Comunitat Europea, i correlativament el pes del Parlament Europeu anés en augment, una evolució possible (però no l'única possible, ben entès), seria el progressiu afèbliment dels Estats fins que esdevinguessin inútils com a ens intermediaris entre la Comunitat i les Regions. Les Regions esdevindrien aleshores els elements directament integrants d'aquesta futura Federació Europea. És molt aventurat anticipar quina fracció de sobirania recauria en les regions, però en tot cas si aquest procés arribés a culminar, Catalunya ja no seria a la Comunitat a través de l'Estat Espanyol sinó que hi quedaria directament vinculada. Representaria això un alliberament? En aspectes molt essencials sí, però és impossible preveure fins a quin punt.

Hi ha també, en el si de la Comunitat Europea, un segon escenari possible que produiria, en certa manera, el mecanisme pel qual a la Confederació Helvètica, és a dir a Suïssa, el territori del Jura s'emancipà del Cantó de Berna per a constituir un Cantó propi. En aquest cas el motor hauria de ser la voluntat de llibertat dels catalans, expressada democràticament de manera reiterada, rotunda i inequívoca. El paper de la Comunitat Europea bastaria que fos simplement d'arbitratge, assegurant que la voluntat popular fos respectada sense violència ni traumes.

Tot el que he exposat no esgota en absolut el tema. Segurament són possible altres vies, i fora d'Europa trobaríem exemples, també pertinents, que no coincideixen exactament amb els esmentats. Però em sembla que amb això n'hi ha prou per adonar-se que l'alliberament de Catalunya per la via democràtica no podem considerar que hagi de topat necessàriament amb obstacles insuperables. El que altres pobles han reeixit a fer, nosaltres podem intentar-ho i també reeixir. Tot depèn de la nostra determinació. Tot depèn de nosaltres.

Heribert Barrera
desembre 1991

27 / 2 / 1913

És fa pública la decisió del Centre d'acceptar per a tota la documentació les normes ortogràfiques catalanes publicades per l'Institut d'Estudis Catalans.

20 / 6 / 1913

La Junta Municipal de Vocals Associats de l'Ajuntament de Barcelona vota una subvenció extraordinària de 25.000.- pts. per al Centre.

EL CADCI I LA SOCIETAT CATALANA

En els darrers anys s'ha destacat la importància de la societat civil a l'hora de mostrar la maduresa i l'articulació d'una societat i la seva capacitat d'autonomia respecte dels ressorts enquadraments de l'estat. S'ha indicat també com la capacitat de Catalunya per a sobreviure com a nació i com a cultura ha estat estretament lligada amb la seva capacitat de modelar una societat civil amb iniciativa pròpia davant del centralisme polític i uniformista.

En aquesta direcció és indubtable que la història del CADCI de Barcelona des de la seva fundació l'any 1903 i la dels altres centres que es varen anar creant al llarg de Catalunya palesa aquesta vitalitat de la societat catalana. Quan un hom ressegueix el seu treball, les seves activitats, les seves preses de posició, la seva vida interna, se sorprèn de la seva capacitat social, cultural, educativa i política -en la seva expressió unitària i referència al dret nacional a l'autogovern- d'uns dependents de comerç que varen saber construir una entitat d'una ambició, un abast i un ressò ciutadà excepcionals.

De fet el CADCI és una mostra de la consciència dels nuclis populars organitzats, de la importància de l'associació i de la cultura per a la promoció dels seus interessos i la transformació de la societat. Era una consciència comuna a altres sindicats, centres culturals, grups polítics catalanistes i republicans que es manifestava en una pedagogia avui molt allunyada tant dels partits polítics com dels sindicats.

Exemples com el del CADCI mostren també la rellevància del teixit associatiu català, a través del qual passava la militància de base, ja fos del catalanisme, del sindicalisme o de la política republicana. Sovint només coneixem el que feien i deien els Cambó, Lleroux, Macià, etc. i creiem que només eren capaços els que influïen sobre l'opinió. La història del CADCI ens mostra que aquest teixit associatiu tenia la seva pròpia capacitat de generar opinió pública. Es a través del CADCI com podem observar el canvi que es va anar donant en una part no escassa del món popular en els primers trenta anys de segle, i com el seu suport va anar passant de l'opció que representava Cambó a la de Macià. Precisament una de les febleses de Cambó fou desdenyar el pes d'aquesta militància del "carrer" o "popular", i fou entre la gent del CADCI on es va establir una de les primeres plataformes favorables a Macià.

No cal dir que la història ha confirmat més aviat els plantejaments sindicals reformistes, moderats i constructius del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria que no pas els del sindicalisme revolucionari, sobretot el d'aquelles tendències violentes, encara que cada moviment cal comprendre'l en el seu context i en la seva circumstància històrica concreta.

Val a dir que, en aquest sentit darrer, el CADCI fou un termòmetre força exacte de l'evolució de la societat catalana i que va experimentar-ne les divisions i les clivelles, en particular a la Segona República. És significatiu, tanmateix, que les crisis més fortes del CADCI foren experimentades quan l'Entitat no va saber mantenir l'esperit unitari que la caracteritzava i va deixar que la polarització política i social externes envaïssin l'Entitat. Era possible evitar-ho? Sens dubte era tant difícil com evitar-ho a la resta del país. Novament aquí cal comprendre el context del moment.

Per acabar, diria que la millor època del CADCI (la dels presidents Puig i Esteve i Francesc Xavier Casals) coincidí precisament amb la capacitat dels animadors de l'Entitat per elaborar un projecte en el qual coincidien la majoria dels associats. Aquest fet també es una lliçó per a qualsevol tipus d'entitat i organització: Tota associació té sempre la llavor alhora de la seva empenta i de la seva destrucció. Si desplega una o altra depèn de la capacitat de generar propostes, esforços i iniciatives generoses, positives i àdhuc optimistes; de saber posar en el combat quelcom que vagi més enllà dels interessos purament corporatius o materials, en el nostre cas del nacionalisme que cohesionava el Centre. La història del CADCI ens pot ensenyar encara força coses per a l'avui.

Manuel Lladonosa i Vall-llebrera
(Historiador)

DRETS I DEURES

A Catalunya sempre parlem de drets, i massa sovint oblidem de recordar els nostres deures. Ens explicarem. No hi ha dubte que els països tenen dret a l'autodeterminació, ho diguin les Constitucions o no, tant se val, ja que es tracta d'un dret natural i no cal que sigui escrit per fer-lo efectiu. Però els pobles tenen, a més, el deure de lluitar per la seva autodeterminació. No han d'esperar que ho digui un text escrit, per respectable que sigui, com no ho esperem per respirar o per viure. És un dret que va íntimament unit al deure de fer-lo possible, amb la nostra actitud i el nostre esforç.

Pel que fa a Catalunya, el que cal és que els catalans ens plantegem sincerament, decididament, si fem tot el possible per complir el deure d'exercir la nostra autodeterminació, com ho han fet els Països Bàltics.

Analitzem alguns exemples de la nostra vida ciutadana. Ara que ja no està prohibit, quantes escoles ensenyen en català als nens? Quantes persones l'escriuen habitualment? Quantes llegeixen, normalment, llibres catalans? Quins noms de carrers i places veiem en català? Quantes persones s'han fet posar el nom en català al registre civil? I rètols de botigues o professionals? I cartes als restaurants? Quants periòdics- i amb quina tirada- hi ha en català? I revistes? i llibres? I obres de teatre? I films? I videos? i hores de ràdio o televisió? I els productes comercials que consumim cada dia, molts de marques de casa nostra, quants retolen els envasos en català?

Hem de reconèixer que, certament, el balanç no és gaire positiu. La campanya de normalització del català no ha aconseguit resultats massa notoris. Abans dèiem que si la censura, que si les multes, que si les autoritats franquistes. Més tard, que si ens faltaven escoles. Ara, que si la Constitució o l'Estatut no ens donen prou atribucions o que la Generalitat no ho encerta, i no falten els que ens asseguruen que ho hem de deixar tot fins el dia que tinguem uns Països Catalans lliures i socialistes....

Joan Alcover té un poema impressionant sobre un voltor que viu tancat en una gàbia i que un dia és alliberat. Però ja no sap volar ni caçar, i al vespre, mansament, torna a entrar a la seva presó, a esperar la seva ració de menjar. I el poeta acaba amb unes paraules que als catalans ens haurien de fer reflexionar profundament: "no és bo, per a ésser lliure, qui a ser esclau s'avesa". I això ens està passant als catalans, volguem dissimular-ho o no.

No ens hem d'enganyar: la realitat política només tradueix la realitat social i cultural. I ara i aquí cal dir-ho perquè els catalans ens desvetllem de l'ensopiment que patim. Som nosaltres mateixos i només nosaltres els que podem posar-hi remei. Ja n'hi ha prou de queixar-nos els uns als altres, d'acusar-nos mútuament de sucursalistes o insolidaris.

A Madrid no ens donaran res. Només ens tornaran el que ens van prendre si els catalans, amb la nostra actitud ferma i exigent, som capaços de reivindicar-ho. Tinguem sempre presents aquelles paraules del mestre Pau Casals quan li preguntaren, a l'exili, si volia dir alguna cosa al seu poble: "Uns mots per els catalans? Que facin valer tots els seus drets i que no oblidin cap dels seus deures".

Josep M. Ainaud de Lasarte
(Historiador)

Dos Projectes per a Europa

En aquests moments conviuen a Europa dos models d'estat ben diferenciats. D'una banda, els estats del nord i el centre del continent, amb una llarga tradició democràtica, de tolerància i de llibertat. Es tracta d'estats que figuren al capdavant en la prestació de benestar social i en renda per càpita; són l'Europa que funciona, l'Europa de la diversitat.

Dotats d'una administració i uns serveis públics generalment eficaços, són estats de mides humanes -llevat del cas alemany-, propers al ciutadà i amb una societat que té una identitat col·lectiva ben definida, que els permet d'afrontar els canvis estructurals que tinguin lloc.

Aquests estats, significativament, són de base uninacional i, en el seu conjunt, configuren l'Europa estable basada no pas en la força o la coacció sinó en la llibertat i la justícia. S'han revelat també com els més sensibles a les reivindicacions nacionals recents dels països bàltics i dels balcànics.

A l'altra extrem d'Europa, al sud, hi ha el triangle jacobí que recolze en Espanya, Itàlia, i França al mig, amb el vèrtex a la Gran Bretanya. Fora d'aquest darrer, no constitueixen cap gran potència econòmica ni en qualitat ni en quantitat, tenen una administració centralitzada i

unitarista, amb burucràcies inútils i mala prestació de serveis públics. Són estats vells, a la cua del ciutadà; és l'Europa que no rutila, l'Europa de l'uniformisme.

Tots ells antics imperis colonials extraeuropeus, són estats plurinacionals, on només la nació dominant n'ostenta la sobirania, amb una identitat col·lectiva esbiaixada i permanentment en crisi, i amb uns índexs baixos d'identificació col·lectiva i adhesió patriòtica entre els seus súbdits.

Reacis al progrés d'integració entre les diverses nacions europees, de l'Atlàntic als Urals, aquests estats constitueixen, amb la seva actitud tancada i recelosa, l'obstacle principal a la unitat europea, com ho demostra, per exemple, el govern britànic, contrari a la moneda única, o bé Espanya i França, oposant-se a l'ampliació de la CEE amb nous estats.

Tot i això, aquests estats són només quatre entre els gairebé quaranta existents. Representen, doncs, numèricament, una minoria, ja que gairebé el 70% d'Europa té una base territorial i estatal d'estructura petita i mitjana, circumstància que, objectivament, i malgrat inèrcies negatives adquirides al llarg de la història, hauria d'afavorir el valor democràtic del respecte a la diversitat nacional.

Josep-Lluís Carod-Rovira

16 / 11 / 1913 Data memorable en què es va signar l'escriptura de compra de la casa número 25 de la Rambla de Santa Mònica a la societat "Círculo Ecuéstre", que n'era propietària. La cerimònia va tenir lloc a la sala d'actes del mateix Centre, en presència de nombrosos socis. Signà el compromís el President Sr. Puig Esteve, i ho feu amb una ploma d'or lliurada per aquesta ocasió.

MÉS ENLLÀ DE L'EBRE

.....

Que durant la dictadura franquista i en més d'una avinentesa (tant al principi, en temps de guerra, com posteriorment, en temps de pau) es va intentar -o com a mínims es va parlar- de desmembrar Catalunya, no és cap secret.

Un projecte -molt ambiciós- preveia convertir Aragó i Catalunya en una sola regió que seria coneguda com a Aragó, simplement.

L'altre o els altres projectes eren aparentment més moderats, però en no semblar tant radicals, eren més factibles i, com a conseqüència, més perillosos. En un d'aquests projectes es preveia donar "una sortida al mar" a Aragó, cosa que es podia aconseguir escapçant Catalunya pel sud. En l'altre (que va estar a punt de convertir-se en realitat) s'intentava crear una "nova província" aragonesa que hauria comprès determinades zones orientals d'Aragó, la província de Lleida -sencera- i les comarques catalanes de l'Ebre.

Doncs bé; cap d'aquests projectes no va passar d'això, de projecte; sembla que, en bona part, a causa de l'oposició de personatges catalans influents, proclius al franquisme, però que no arribaven a l'extrem de donar el seu vist-i-plau perquè es dugués a terme una atzagalada d'aquesta mena.

Tanmateix, i pel que fa a la Terra Alta, el tema no era nou. El Canonge Manyà, en el seu llibre tant interessant, que duu per nom "Notes d'història de Gandesa" ja se'n fa ressò. Tant és així, que hi dedica tot un capítol titulat, "Catalans o Aragonesos?" en què després d'un acurat estudi, arriba a la conclusió següent: "Àdhuc acceptada la tesi contrària -escriu- açò és, suposant que haguessin estat aragonesos els nostres ascendents del segle XII, no se sentiria decepcionat el nostre sentiment catalanòfil. Al cap i a la fi hauríem estat aragonesos per identitat natural amb una comarca -el baix Aragó- que parla com nosaltres en català, i té d'aragonesa més que res la subjecció estatal determinada per contingències de la història, i l'impacte inevitable d'una dominació persistent".

La veritat és que actualment no es detecta cap conflicte en aquest aspecte, que jo sàpiga. Ni individual ni col·lectiu... Ni tant sols no sé si el manté encara, un cert sentiment pro-aragonés l'ex-ministre d'Afers Exteriors franquista, Ramon Serrano Suñer, els pares del qual eren d'aquestes comarques (la mare era de Gandesa -on encara existeix el gran casal dels Sunyer- i el pare de Tivissa) i on ell havia residit moltes temporades, abans de la guerra....

Però insisteixo a dir que el problema no existeix. La gent de la Terra Alta i la gent del Montsià i de la Ribera d'Ebre i del Baix Ebre són -i se senten- catalans (només cal recórrer aquestes comarques, per adonarse'n), i això sol ja és suficient per esbandir cap dubte o per frenar qualsevol intent disgregador.

El que no s'ha de fer, evidentment, és considerar-los catalans de segona o, pitjor encara, ignorar-los.

I, malauradament, això és el que passa molt sovint.

Escriptors, polítics, economistes, gent del carrer... gent ben nostra, de vegades, no vacil·len a pronunciar les fatídiques paraules "més enllà de l'Ebre" o "a l'altra banda de l'Ebre" (tan còmodes d'usar com inoportunes i inexactes) quan pretenen diferenciar, sobre el terreny, Catalunya d'Espanya...

Una paradoxa, evidentment. Intenten d'aferrar la catalanitat del país amb una expressió desgraciada (i en mala hora creada) i no fan altra cosa que menystenir i bandejar injustament els catalans de les nostres comarques del sud...

Recordem-ho: tan catalanes són les comarques de la Terra Alta, el Montsià, el Baix Ebre i la Ribera d'Ebre com ho són la Cerdanya, la Garrotxa i tante d'altres.

"Més enllà de l'Ebre" o "a l'altra banda de l'Ebre", mal. En tot cas -i com deia Rovira i Virgili- "més enllà del Cinca".

I, encara.....

Estanislau Torres
(Escriptor)

CLAVÉ I LA RENAIXENÇA CATALANA

De petit vaig tenir uns contactes, d'aquells que mai no s'obliden, amb els cors i amb les peces corals de Clavé perquè el meu pare, i també els seus germans, hi cantaven o hi havien cantat, i quan s'esqueia que es reunien per una celebració familiar, s'engegaven a entonar **Les Flors de Maig** o **Els Xiquets de Valls**, a més d'una veu i molt seriosament, talment com si no se'n poguessin estar.

A mi, un marrec, aquestes vetllades de sobretaula em feren una forta impressió, me n'he recordat sempre. Fins i tot, em sé de cor algunes estrofes de les obres que vaig sentir més sovint, com, a més de les esmentades, **Els Pescadors** i **La Maquinista**. Aleshores la meva família paterna vivia a Ribes de Freser, llevat de nosaltres, o sigui els meus pares i jo, que des que jo tenia dos anys havíem hagut de baixar a viure a Barcelona, perquè el meu pare s'havia quedat sense feina. Per a ell, que a ciutat ja no s'apuntà a cap coral, el fet de tornar a cantar tenia la virtut de fer-li reviure la joventut i li donava, ensems, una mena de força emotiva que l'ajudava a refiar-se d'ell mateix. I això és, en bona part, crec jo, el que a mi em va colpir: veure com una expansió tan casolana que en un altre context hauria trobat tan ridícula que gairebé m'hauria avergonyit, podia transformar una persona o unes persones i fer-les gaudir amb tota l'ànima.

Tot i que em temo que ja fa massa estona que només faig que parlar de la meva família, voldria afegir, a compte del que diré tot seguit sobre l'obra cívica de Clavé, que el meu pare no sabia de lletra i els seus germans, com més petits més, una mica i prou. De manera que tot ho sabien de memòria, de nord, com deien ells, i no identificaven pas totes les paraules segons el seu sentit. A causa d'això, per exemple, no vaig entendre, fins que de més gran ho vaig llegir pel meu compte, el ben trobat i una mica enrevessat final d'**Els Pescadors**.

La nit espira
El jorn s'obira
Oh! Vira?

Val a dir que aquesta lectura la vaig fer en un dels populars fascicles que publicava l'editor Salvador Bonavia, fill del conegut comediògraf, els quals l'any 1933 valien 60 cèntims. Amb el títol de **Les Cançons d'en Clavé** i el subtítol, ben significatiu, de "Recull de les més populars poesies líriques del cantaire del poble, en Josep A. Clavé", el volum aplega 14 cançons, precedides d'unes "notes biogràfiques". Feia prop de seixanta anys que Clavé havia mort, i tanmateix continuava essent una de les figures més populars de la Catalunya moderna...

Sóc on volia anar: Clavé és un dels pilars del que hom anomena la Renaixença popular, paralel·la a l'anomenada Renaixença culta. Hi ha dos soports més de la primera: el teatre i la religió, en les formes populars de què es van revestir l'un i l'altra des de mitjan segle XIX aproximadament, en el teatre de Pitarra i en una obra tan difosa (70 edicions) com **Camí dret i segur per arribar al cel** del P. Claret com a dades més significatives. Quan Clavé, que ja dominava la flauta, la guitarra i el violoncel, segons diuen les seves biografies, es va haver de posar a treballar de torner, Rubió i Ors començava a publicar les seves poesies de "Lo Gaiter del Llobregat" i al cap de dos anys iniciava la renaixença "conscient" amb el pròleg a la publicació en volum d'aquestes poesies. Quan fou restaurada la festa dels Jocs Florals, Clavé tenia trenta-cinc anys i ja havia escrit en català diverses peces, des de la **Font del Roure**, que fou la primera, a **Cap al tard**. Després vénen els anys més fecunds de la producció claveriana, que culminen amb **Pel juny la falç al puny**, una peça llarga i plena de força, i s'acaben amb l'elegíaca **Goig i planys**, un any abans de la mort del compositor, a cinquanta anys. Però encara no s'havia produït la revelació de Verdaguer i de Guimerà. Qui en tot cas va influir en l'evolució d'Anselm Clavé fou Pep Ventura, a qui conegué i tractà.

Gràcies al pas que dona Clavé del neoclassicisme, en castellà, al romanticisme en català, i a l'encert de cantar els oficis i les feines, la Renaixença catalana va trobar una de les millors vies de penetració entre el poble. Encara molts anys després aquests efectes perduraven i eren vàlids, com he volgut explicar al començament, potser amb un cert abús, pel qual demano disculpes, de records i experiències personals.

Joan Triadú

La Urbanitat i el Civisme a Barcelona d'avui

Per a mi és un honor que una institució de la solera del CADCI em demani un article per la seva revista, tant plena de temes interessants.

I crec que un dels temes de què ara em toca parlar és aquest que el títol defineix. Per diverses raons. Una, perquè potser s'ha deixat de parlar de la urbanitat com a pauta bàsica de comportament, assignatura escolar, norma rígida a seguir per a ser "ben educat". L'altra perquè l'Alcalde de Barcelona m'ha encarregat la responsabilitat de redactar un Manual de Civisme i Urbanitat, adequat naturalment a les característiques de la societat d'avui, amb la col·laboració de diversos Regidors i Tècnics Municipals.

Barcelona està creixent i dignificant-se amb unes obres, però aquestes ens ensenyen el seu subsòl a cada cantonada. Potser això ha fet que les normes de bon comportament ciutadà s'hagin relaxat lleugerament entre pedra i excavadora, entre grua i tanca, entre bastida i pintura, entre les obres olímpiques i les actuacions urbanístiques.

Ara és l'hora de fer el pas de l'Urbanisme a la Urbanitat, ara que moltes de les obres es veuen acabades i l'Urbanisme comença a produir una vida més agradable als ciutadans i a fer que els ciutadans estiguin orgullosos de la seva ciutat.

No és pas la primera vegada que es fa una acció d'aquest tipus, i per això hem cercat què hi ha de publicat sobre el tema: des de les "Lliçons de Civisme" que Artur Martorell publicava al "Butlletí dels Mestres" els anys vint, fins el "Visquem plegats i bé" de M. Teresa Codina, Tina Roig, Montserrat Castanys i Francesc Rovira, que va publicar l'Ajuntament de Barcelona l'any 1986, passant per la "Cartilla de Civisme i Dret" dels anys 30 i les "Reglas de Urbanidad" d'Hermenegildo Giner de los Rios. Una lliçó de civisme per als nens va ser també la publicació dirigida a ells, del discurs de l'Alcalde de Barcelona, Elogi de Barcelona, amb motiu de la inauguració del plànol fotogràfic de la ciutat, des de l'aire, l'any 1932.

Ara un altre Alcalde, sorgit també de la democràcia, vol que els ciutadans, nens i grans, tinguem a les mans un Manual de Civisme i Urbanitat que ens ajudi a conviure amablement.

El Manual s'està elaborant. És el començament, el moment en què es parla de tot, de missatge, de si és millor aconsellar, o suggerir, o dir amb contundència, o... Però el Manual es prepara, i això és l'únic que està clar, com un instrument de ciutadania activa, per a ciutadans lliures, per a tots, i amb el diàleg i la col·laboració oberts a tothom que hi vulgui dir la seva. El mateix mitjà, la metodologia amb què es vol fer i el to en que resulti, volen ser, ja ells mateixos, urbans i cívics.

Que l'Ajuntament, per iniciativa del seu Alcalde elabori un manual d'urbanitat i civisme, no vol dir, ni de bon tros, que els ciutadans de Barcelona siguin incívics. Vol dir, senzillament, que la reflexió sobre un seguit de normes i actituds pot ajudar-nos a viure millor entre nosaltres mateixos; a utilitzar la nostra pròpia llibertat tenint en compte la llibertat dels altres i fent-les créixer alhora, i a acollir millor tots aquells que vinguin de fora a visitar Barcelona o a viure-hi.

El Manual tractarà els diversos temes de la vida de la ciutat, i aconsellarà comportaments i actituds. L'habitatge, l'acolliment a les persones d'altres contrades, la via pública, la participació ciutadana, l'educació i la cultura, la salut, la ciutat i el territori, el govern de la ciutat, la seguretat i el treball són, en principi, els temes en els quals aprofundirem.

Voldríem que el treball que fem amb il·lusion, il·lusionés també a tots els ciutadans i ciutadanes de Barcelona, com ens il·lusiona la nostra ciutat.

Marta Mata

Regidora i Presidenta de la Comissió del Manual d'Urbanitat i civisme.

AHIR I AVUI DEL CADCI

Molts noms han escrit i constituït la història del nostre CADCI, des de començament de segle i, per llei de vida, ens han anat deixant. Ahir, ja un xic llunyà, ho va fer l'amic Joan Fernández i Pascual, i ara fa ben poc ho ha fet el bon company i President en Joaquim Núñez i Roig, millor dit, en Quimet, com era conegut per tots nosaltres...

Cap dels dos ha vist aconseguit el viu desig de recuperar per als nostres socis la vella seu del CADCI, a la Rambla de Santa Mònica.

El CADCI ha estat sempre un fogar de lluita per la cultura, d'educació esportiva i de benestar per a tots els dependents de comerç i de la indústria de casa nostra, fal-lera que ens ha portat grans motius de joia.

Dissortadament veiem de nou entrebancats els nostres indiscutibles drets, ja que un jutge s'ha tret de la màniga una sentència que, donant com a bona una venda feta per la "Falange" de la nostra seu social, accepta que el nostre edifici fos cedit a la sindical UGT, que gaudeix de la protecció oficial. Es demana que cal tenir fe en el poder de la justícia, i el qui ho posi en dubte és sancionat severament. Però en el nostre cas no ens cap al magí quina llei humana pot legalitzar una venda feta per "Falange" d'un edifici que els propietaris mai no havien venut i que fou requisat per les forces d'ocupació.

Els legals propietaris, els socis del CADCI, no havien pogut vendre la pròpia seu perquè pel sol fet d'intentar-ho ja haurien estat empresonats. Per tant el que va fer la "falange" fou vendre un objecte robat, perquè una espoliació no deixa de ser un robatori més o menys legalitzat. Per tant, una vegada iniciats els tràmits corresponents per part dels legals representants del CADCI per recuperar la seva seu social, no s'esqueia altra cosa que declarar la venda sense efecte i fora de la llei i tornar a la situació del 25 de gener del 1939.

El govern espanyol ha retornat a entitats com la CNT i la UGT diversos edificis que el franquisme els confiscà, fins i tot n'han donat a CCOO, que en aquells temps no existia. En canvi va deixar de banda el CADCI, potser l'entitat que més dret té a recuperar l'estatge.

No sols això sinó que el govern socialista, en el repartiment d'edificis, va cedir el del nostre Centre a la UGT.

Amics del CADCI, en tot això només hi trobem una explicació. Es el fet que el CADCI és i ha estat sempre el "Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria", i la paraula autonomista no era ben vista pel dictador i tampoc ho és pel sistema socialista, com podem veure per les nombroses traves que l'administració central posa per tal que les autonomies no puguin avançar ni consolidar-se.

Però el CADCI encara no és mort, la fi del CADCI serà quan en aquest país la gent hagi perdut tota fe en el futur i ningú recordi homes com els dos presidents que he esmentat, que no defalliren mai en la lluita pels drets de la nostra Pàtria.

Joan Borràs i Ferrer

14 / 10 / 1913

La Diputació Provincial de Barcelona, en sessió d'aquesta data, aprova per unanimitat una subvenció extraordinària de 5.000.- pts. a favor del Centre.

1714 - 1992

Què és això de l'autodeterminació? Revisar el finançament, fomentar l'ús del català, escrit i parlat, demanar millores i que quedi a Catalunya més diner, que prou l'havem guanyat, i acabar d'una vegada amb la monòtona lletania de la insolidaritat.

Quan es parlava dels països bàltics que reclamaven la seva independència, de la que ja havien gaudit i que els havia estat arrabassada per la força bruta, molts feien el distret o el sord. Però quan la notícia va aparèixer a la premsa, es va afectar el seu sistema nerviós i llegien Catalunya i Euskadi, nacions que amb tanta prudència, no exenta de fermesa, s'han manifestat.

Nosaltres, els catalans, encara patim les conseqüències de la situació creada per l'absolutisme, a la que ningú, per ara, ha pogut posar fi de manera definitiva i completa. La guerra de successió entre Àustries i Borbons ens va perjudicar molt, i tot es va agreujar amb l'incompliment del tractat d'Utrecht; de l'amnistia es va passar a la venjança vil.

Aquesta paraula "Absolutisme" ja ho diu tot; la persona que aplica el sistema és amo i senyor de tot un Estat; fa i desfà al seu caprici sense haver de donar compte a ningú dels seus actes.

A mi m'esgarrifa pensar que el poble necessités d'algú que el portés pel ronsal a on aquest volgués portar-lo. Era així com anava tot, un Estat barallant-se per escollir quin monarca ens havia de, diguem-ne, "dirigir"; un Àustria o un Borbó, i uns estats amb el seu corresponent rei intervenint-hi perquè el seu tall no fos més petit que el d'un altre. Així fomentaven la guerra, la misèria i la ignorància.

Tots aquests monarques firmaven tractats que després es complien o no, segons com anaven les coses. El que ens va afectar directament era aquest petit escrit (13).

"Visto que la Reina de la Gran Bretaña no cede de instar con suma eficacia para que todos los habitadores del principado de Cataluña, de qualquier estado y condición que sean, consigan un solo, entero y perpetuo olvido de todo lo ejecutado durante esta guerra y gocen de la íntegra posesión de todas sus haciendas y honras, sinó también que conserven ilesos é intactos sus antiguos privilegios, el rey católico por atención a Su Magestat britànica concede y confirma por el presente a cualquiera habitador de Cataluña, no solo la amnistia con la plena posesión de todos sus bienes y honras, sino que les da y concede todos aquellos privilegios que poseen y gozan los habitadores de las dos Castillas, que de todos los pueblos de España son los más amados del rey católico.."

Es part d'un extens escrit en què s'embolica mig Europa d'aquell temps, que deia que a nosaltres se'ns amnistiava, però no ho va pas complir el tal rei catòlic; ben al contrari, ens va fer objecte d'una venjança brutal i cruel. Però no en va tenir prou i va promulgar un decret, dit de Nova Planta, que és un veritable detritus cerebral que encara estem patint. No hi ha ningú a l'Espanya que tant reclama Gibraltar que s'adonés de la barbaritat d'aquest decret i per iniciativa pròpia mogué un dit per intentar reparar-ho, malgrat que ho tenia al seu abast l'estat Español, hereu de la situació que va crear Felip V. Mireu si n'han tingut de temps per arreglar-ho, però no els surt del cor. Hem d'anar reclamant, pidolant, esgarrapant "cosetes" com podem, i quan aconseguim alguna cosa, llavors inventen LOAPAS. Moralment això és molt pobre, pobríssim.

Nosaltres, catalans, no tenim res a plantejar a la Gran Bretanya. A Espanya sí, ja ho fem, però "ja pots xiular si l'ase no vol beure"

Josep M. Roig i Pedrós

No ens volen entendre

L'expressió no és pas nova, ni diu res que no es trobi en l'inconscient dels que han sofert i sofreixen les investides procedents de la meseta peninsular. No és que no se'ls expliqui insistentment, ni que no puguin trobar llibres explicatius en la seva pròpia llengua; no, és qüestió d'alguna manca de capacitat intel·lectual o d'un exagerat sentiment de fe. En tot cas sempre es tractarà d'una deformació cerebral, i segurament congènita, curiosament notable és en les capes més altes del saber on és troba el més aferrissat anti tot, no pas en la gent plana i honrada, força abundant en la societat castellana i que solament s'enverina quan els que els haurien d'informar, els alligonen demagògicament amb paraules que s'aparten molt de la veritat.

Es remarcable, a l'escoltar algunes de les tertúlies radiofòniques o les espigolades opinions fornides pels mitjans de comunicació, fetes generalment per gent de formació universitària, com són de tendencioses les seves opinions quan parlen de les nacions sotmeses a la seva. Sentiu, per exemple, el President tal ve a Madrid; segur que ve a demanar, Ja és prou trist haver de, demanar i més quan saps que hi ha algun dret en qüestió. Sentiu dir, també, què passaria, en cas de separació, amb els ciutadans no autòctons? serien expulsats? Discriminats? La pregunta no té pas sentit. Què passa amb els ciutadans de les nacions oprimides que, pel motiu que sigui, viuen a Madrid? Es que se'ls té alguna atenció? Es que se'ls permet a les escoles tenir ensenyament en llur llengua d'origen? Es que se'ls dona sortida als mitjans de comunicació? S'hi senten moltes més bestieses. Lamentablement la cosa no sembla pas tenir remei, almenys per la via normal i civilitzada, l'ase només entén els cops. Estem lluny del tarannà cambonià del seiem i parlem-ne. Ells sempre estan al costat de la força bruta, dalt del seu pedestal, i la taula de discussió no els interessa ni la consideren.

Els temps canvien, les èpoques se succeeixen i fan evolucionar tot el que afecta l'home, però ells segueixen aferrats en defensar coses que, si en reculats moments històrics, de guerres inacabables, dels genocidis americans, els proporcionaren algun benefici, avui ja no tenen cap validesa. Vulguin o no vulguin, el món ja no és d'uns quants i, malgrat totes les dificultats, la justícia es va obrint camí, i no és lluny el dia que tot allò que avui encara els sembla important, serà matèria per oblidar, com ja intenten dissimular tants segles de despotisme de "orden y mando" i tants crims comesos inútilment a través de la història Jo crec que si algun dia els ciutadans de les Castelles descobreixen totes les vergonyes de la seva vida col·lectiva passada, i no tant passada, als consulats hi haurà cues per canviar de nacionalitat. Com a mínim tant monument en plaça pública a personatges el pas dels quals només aportà malifetes, i que avui encara llueixen com si de grans cavallers es tractés, seran enderrocats i, dins del possible, oblidats.

Reflexionem pel costat que es vulgui, sempre toparem amb la mateixa pedra; la incomprensió de l'ignorant, de l'impotent que accepta la seva disminució i ens vol apropar al seu estat de minusvàlua. Quan, a més a més d'espoliar-nos dia a dia, s'ha de lluitar amb cervells tant estrets, l'única via que ens alliberarà de tanta lluita inútil és la separació. Al cap i a la fi ells, amb els seus defectes, ho hauran propiciat. Són gent que no aprèn de la història, ni Flandes, ni Cuba, ni Filipines, ni el mateix Marroc, cap experiència els ha estat útil; sempre els mateixos errors i els mateixos instints els han dut al fracàs.

Avui Europa ha comprès algunes coses; aprofitem-ho, no deixem passar aquesta oportunitat.

L. Urpinell i Joan

28 / 6 / 1914

Signatura de l'escriptura de compra de l'edifi surant "Club de Mar" pel preu de 10.500.- ptes, propietat fins el dia d'avui del "Reial Club Marítimo"

Notes: Sobre La Secció Permanent de Propagana Autonomista del CADCI

Es una de les sis seccions permanents del CENTRE que també fou molt activa: recordo alguns dels components d'aquesta secció, els companys Carreres, Valls, Clarós, Mesalles, Cebrian: detallaré algunes de les activitats, que foren moltes i orientades molt eficaçment.

Conferències: Freqüentment se'n feien de diverses matèries, tant polítiques com culturals, i de molts matissos. Desfilaren per la tribuna del CENTRE noms com els de Puig Esteve, Francesc Macià, Nicolau D'Olwer, Bofill i Mates, etc.

Ballades de Sardanes: La nostra dansa s'acostumava a ballar en homenatges i a la sala d'actes i amb música en viu, o sigui amb la corresponent cobla. Es donaven també lliçons de sardanes dia per altre, als vespres de 8 a 9, acompanyades al piano pel company Gallea.

Sessions de Teatre: A aquest art es dedicava gran atenció, actuant-hi companyies amateurs i professionals: recordo haver-hi vist "Batalla de Reines" per Jaume Borràs, també el sàinet d'en Rusiñol "Pintor de Miracles" i d'en Bonavia, "La Marieta Cistellera".

Festes Infantils: No hi mancaven mai les festes per a la mainada, diferents jocs, pallassos, titelles, cançons. Recordo en Torski amb el seu inseparable Miliu; també el caricaturista Bon amb el Carro de "l'Alegria que Passa" i també els acudits del en aquell temps famós Pepe Marquès.

Cinema: Eren freqüents i alternants amb les diverses festes que se celebraven els diumenges, projectant-hi diapositives comentades en la petita sala de conferències. Normalment es tractava de viatges, documentals i curiositats diverses, i ens feien passar una bona tarda. El cinema es feia a la sala d'actes i hi acudia nombrosa concurrència; era una activitat més de les tardes de diumenge: es mirava molt la qualitat de les pel·lícules, valorant-ne el contingut positiu i educatiu. Recordo el **Creuer Potemkin, Metròpolis** etc.

Concerts: Al CENTRE van actuar diverses corals d'entitats socials i cooperatives i també l'Orfeó Gracienc amb el seu director, Pérez Moya, sempre amb gran assistència de públic. Hem de remarcar les actuacions de Mercè Plantada i també de la cançonetista Mercè Serós entre molts altres artistes de renom en aquell moment.

Ballet: Hi varen actuar molts i de diverses entitats de Barcelona i comarques. Cal destacar el recordat i gran impulsor d'els Esbarts n'Aurell Capmany, i també el professor de dansa Rigall.

La col.laboració: El CENTRE col.laborava i organitzava tota mena d'actes culturals i polítics, com foren la gran manifestació per l'Autonomia de l'any 1931, com també un dels iniciadors de les commemoracions de l'11 de setembre, les festes d'infants i flors i convencions: era allò que més tard se n'ha dit fer país.

L'Esport: Juntament amb la Secció d'Esports i Excursions, en acabar la temporada de Patins de rodes, que també es practicava al CENTRE, es feia un festival de Patinatge Artístic (Individual i per parelles) en la pista del CENTRE, que era molt lluit i concurregut. L'ànima d'aquest esport fou el company Canela.

Tot un esdeveniment fou el festival de Gimnàstica que es va celebrar al CENTRE amb motiu d'haver atracat al Port de Barcelona un "Vaixell Escola" suec. El professor del nostre gimnàs, Sr. Berglund, que era suec, es va cuidar, amb el concurs del consolat, de l'organització d'un festival de Gimnàstica Sueca a càrrec dels Cadets del Vaixell i els alumnes del CENTRE. El festival sortí ben rodó i fou un gran èxit per la seva vistositat i impecable justesa.

Aquestes referències de la Secció de Propaganda Autonomista les he escrites refrescant la meua memòria, ja que el meu ingrés al CENTRE fou a l'any 1916. Tenia 14 anys, i fins el 1936 vaig estar vinculat al nostre CADCI. Es pot dir que m'hi vaig formar, i en conservo molts bons records. Al jovent d'avui li cal aquest calli de formació social, educatiu i cívic per l seua desenvolupament en aquests difícils temps. Tal com ha evolucionat la vida en tots els aspectes, i fent-hi tots els canvis pertinents, serien punts de referència per als joves d'avui.

Estem a la Ronda Universitat, 7, 6è, els dimecres de 6 a 8.

Sereu ben rebuts.

P. Vinyals i Sansa

Amb la Presència d'en Quimet i el

Record de la seva amistat

De retorn d'un viatge que em va tenir desconnectat de Barcelona durant una setmana em vaig assabentar a deshora de la mort d'en Quimet. Més concretament va ser mentre repassava els diaris endarrerits que vaig descobrir l'esquela de la Generalitat de Catalunya on es recordava la seva condició de guardonat, ara fa dos anys, amb la Creu de Sant Jordi, i, a sota, l'esquela dels seus amics del CADCI on se'l definia, amb molt encert, com un "lluïtador incansable pels drets del CADCI, per la justícia social i per la llibertat de Catalunya".

Aquesta distància en el temps que els imponderables varen posar entre el moment del traspàs d'en Joaquim Núñez i el dia en què en vaig tenir-ne notícia afegeix un component més de irreversibilitat al que habitualment ja comporta la desaparició de les persones que estimem, i em permet, en certa manera, dedicar-li un homenatge molt particular que voldria compartir amb els lectors d'ACCIÓ.

La meua relació personal amb en Quimet no es pot qualificar, a dreta llei, d'intensa, si ens limitem als aspectes, diguem-ne quantitius, de l'expressió. Però, malgrat tot, crec que al llarg de la meua vida he trobat molt poques persones amb qui, com m'ha passat amb ell, hagi experimentat més profundament aquesta comunió de sentiments i de respecte mutu que solem definir com amistat.

Me'l varen presentar per primera vegada fa tres anys, i des d'aleshores ens vàrem veure vuit o nou vegades tirant llarg, a les quals cal afegir una mitja dotzena escassa de converses telefòniques. I encara, la majoria de vegades es tractava de contactes breus on amb dós aprofitàvem el temps per intercanviar-nos notícies de les famílies respectives, per posar-me ell al corrent de les més recents vicissituds de la seva lluita per recuperar l'antiga seu del CADCI i, per part meua, per interessar-me pel seu estat de salut, força delicat ja quan el vaig conèixer.

Malgrat aquests contactes tan esporàdics, sempre dominats per les presses (meves i d'ell, perquè en Quimet era un belluguet capaç de desenvolupar un volum d'activitats impensable en un home de la seva edat), puc dir que de seguida vaig adonar-me que me les havia amb un home força singular i d'una tendresa extraordinària. Això em va fer estimar-lo d'una manera molt especial, i crec que puc dir sense temor a equivocar-me ni a semblar pedant que en Quimet em va honorar amb un sentiment recíproc.

Aquesta intuïció de trobar-me davant d'un home plenament representatiu d'un estil de persones que han ajudat amb la seva lluita a fer de Catalunya un país on el sentiment de llibertat forma part del llegat que hem rebut i que transmetem (si en som capaços i ens deixen) als nostres fills em va impulsar a preparar una entrevista amb ell que va aparèixer publicada al número de setembre de 1990 de la revista Serra d'Or i que, juntament amb el parell d'excel·lents retrats que li va dedicar l'Agustí Pons en la seva secció de l'Avui, han quedat com a documents més recents de la personalitat d'en Joaquim Núñez.

Ara que ell ja reposa, he tornat a llegir aquests textos i m'he adonat una vegada més de la grandesa d'en Quimet. Un home irrepetible que ara, des del seu lloc de descans etern, ens esperona amb més força que mai a tots plegats per seguir l'exemple de defensa irreductible dels drets de Catalunya que va ser tota la seva llarga i fructífera vida.

Joan Josep Isern

UNA SOLUCIÓ PEL TRANSPORT URBÀ?

Fa anys que es parla i es parla del transport, i tothom està d'acord en que calen mesures enèrgiques per trobar-hi solució, però el problema es va agreujant i les molèsties per a tots els ciutadans són ja insuportables.

La veritat, fa la impressió que els que se n'haurien de preocupar fugen d'estudi, i els resultats són ben minsos. Algunes mesures adoptades són clarament contraproduents, com és el cas de l'aparcament de quatre plantes inaugurat recentment a la plaça de la catedral, que farà que la Via Laietana es congestioni encara més amb els vehicles que hi acudeixin.

En temps de la dictadura ja van intentar fer aquest aparcament, però llavors la repulsa ciutadana va ser unànime i van haver de desistir. Ara, que la situació és molt més greu, ho han vist més fàcil, i per això tot han estat facilitats. Mentrestant el sofert usuari veu que cada dia anem pitjor.

Una cosa és evident: la solució ha de venir per la utilització al màxim dels serveis de transport públic, i això només serà possible si n'eliminem els tres inconvenients que tenen: són lents, cars i incòmodes. Que això és difícil, ja ho sé, sobretot si no hi ha voluntat i si es pensa que el més important és protegir els interessos creats.

Solució que proposo, molt esquemàticament: duplicar o triplicar els mitjans de transport a fi d'augmentar-ne la capacitat i fer-hi tota mena de millores; reduir a cent pessetes el preu de l'abonament de deu viatges, que és actualment de 400 o 450 pessetes (100 més a partir de primer d'any).

El finançament de la diferència es faria per la via tributària, augmentant prudencialment l'IRPF, l'impost sobre la renda i l'impost sobre la gasolina. L'administració del transport públic no sortiria, en principi, perjudicada, ja que rebria per una banda el que deixés de rebre per l'altra, però probablement hi guanyaria al simplificar-se la tasca recaudatòria. El mateix passaria amb l'usuari, tenint ademés en compte l'efecte psicològic: no és el mateix, encara que aritmèticament ho sigui, deixar de cobrar quatre-centes pessetes que pagar quatre-centes pessetes. El més probable és que a l'usuari li fes bona impressió.

Se sentiria discriminat qui, per exemple, no necessita sortir de casa per anar a la feina? Deixant de banda que el percentatge de població afectada seria segurament petit, s'ha de pensar en la quantitat d'obres, algunes gairebé faraòniques, que paguem entre tots, i que molts no fem servir mai o ho fem molt rarament: autovies, túnels, viaductes, etc. El peatge de les autopistes és ben cert que el paga l'usuari, però després repercuteix generalment en els preus, i així acaba pagant-lo qui no en fa ús.

El recarrec sobre l'impost de la gasolina marxa una explicació: estaria justificat perquè l'automòbil privat està en l'origen del problema, i és en aquest origen on es posaria remei: la circulació rodada es reduiria, la qual cosa evitaria molts embussos, i així la gent es tornaria més tractable, perquè la gent s'hi torna quan se sent feliç. Un càlcul ponderat de la quantitat d'hores que ara es perden al cap de l'any i que llavors s'estalviarien, donaria un resultat impressionant. També fóra impressionant la reducció en el nombre de morts, ferits i danys per accidents, evitant així moltes situacions doloroses i permetent a les asseguradores moderar les seves tarifes.

Altres solucions, com prohibir circular els vehicles privats determinats dies de la setmana o permetre que circulin un dia els de matrícula senar i altre els de matrícula parella, no semblen tan viables.

És clar que això afectarà a tothom que viu de l'automòbil privat: fabricants, garatges, reparadors, etc., i s'ha de comptar amb una oposició aferrissada per part seva. Només cal pensar en els fabricants d'autos que als Estats Units compraven companyies de tramvies i autobusos amb l'únic objecte de fer-les anar malament, i així eren molts els que es veien obligats a adquirir l'autet, que abans els alliberava i ara els té esclavitzats.

La idea està aquí, i crec que com a mínim val la pena prendre-la en compte i fer una prova. Els Jocs Olímpics que s'atansen fóra una bona ocasió. Quina sorpresa més grata tindrien els nostres visitants si a Barcelona es pogués circular amb més comoditat recorrent a una solució *natural*: augmentar el nombre de passatgers en els serveis públics!

Que no digui ningú que és un esforç i una despesa que la ciutat no pot aguantar. Amb les obres dels Jocs Olímpics Barcelona està demostrant que sí que compta amb recursos i que és capaç de trobar solució per a tot. I per difícil que sigui, més difícil serà fer front al caos circulatori a mida que passin els anys (no gaires).

El títol d'aquest article té un interrogant. Crec que algun conciutadà nostre està en condicions de treure'l. Jo, desgraciadament, no puc fer-ho.

15 de desembre 1991

Enric Villamor i Salazar

Josep Tarrés

L'any 1924 havia reeixit a formar un escamot d'Estat Català de deu membres. De nom li posàrem els "Eriçons". El meu objectiu era l'aglutinament i la unió per adhesió, pensant no solament en el nacionalisme sinó en crear uns lligams de fraternitat entre tots els que lluitaven per Catalunya.

Entre ells hi havia en Josep Tarrés, amb qui vaig arribar a tenir una veritable amistat. Recordo que un estiu va convidar-me a passar uns dies a casa dels seus pares, que vivien a Vic, sota els arcs de la plaça, i tenien com a mitjà de vida una merceria. No oblidaré mai l'acolliment d'aquella bona gent.

Perseguit per la policia, no vaig tenir més remei que exiliar-me a l'altra banda del Pirineu. Abans de marxar veig deixar com a cap d'escamot l'Eudald Carbonell.

Jo em trobava a Tolosa de Llenguadoc; llavors molts companys s'allotjaven a l'Hotel Belford, que no era un establiment de luxe, però sí d'una netedat digne d'elogi. Solament hi dormíem, però ben aviat el convertírem en el nostre quarter general.

Recordo amb quina serietat i interès escoltàvem les explicacions d'en Josep Rovira, el nostre Cap militar de Tolosa. No hi podien mancar les seves sonores i encomanadisses rialles. Era un xicot de bonica estampa. La regidora d'aquell establiment era una dona jove, alta, rossenca, amb el pentinat tirat enrera i amb els cabells recollits al clatell formant un rodet i agafat amb agulles. Els vestits que duia eren d'un to fosc. El contrast entre el ros del cabell i la foscor del vestit sempre és de bon efecte en una figura femenina. La primera cosa que vaig observar fou la delicadesa de paraules i les profundes mirades entre aquella dona de casa seva i en Josep Rovira.

Ben aviat simpatitzàrem amb la propietària de l'Hotel, cosa natural perquè sentia l'amor a la seva terra i a vegades entonava aquella cançó, que data del temps dels trobadors dita "Lo Boier". "Quan lo boier ven de laurar, planto son agulada...."

Nosaltres teníem prou maldecaps amb la nostra lluita i ens oblidàvem de la història tant trista de la malaurada Occitània.

Vaig trobar feina a la casa Uralita, gràcies a l'amic Rovira, que, pel fet de ser un excel·lent mestre d'obres, era ben considerat a l'empresa. Recordo que en certa ocasió hi havia discussions sobre la construcció d'una escala de cargol, puix l'espai disponible no permetia fer una escala normal. Deien que calia un expert, és a dir una persona entesa en aquella mena de construccions. L'amic Rovira no s'ho pensà dues vegades i va oferir els seus coneixements per a la construcció de l'escala, d'obra, naturalment. Tots quedaren sorpresos, i encara avui recordo la cara que feien els presents, com si no s'ho acabessin de prendre seriosament. Malgrat tot ho comunicaren a la superioritat i, davant la sorpresa general, aquesta va donar el seu consentiment. Però l'amic Rovira va imposar una condició: que fos jo un dels seus ajudants. I ja teniu un simple dependent de comerç, soci del CADCI, convertit en ajudant de mestre d'obres.

Francesc Macià va adonar-se de les aptituds d'organitzador de Josep Rovira i el nomenà Cap de l'estructura militar d'Estat Català, que culminaria amb la cèlebre acció de Prats de Molló. Anys després, quan esclatà la guerra civil, fou nomenat Cap de la Divisió 29, que lluità al front d'Aragó.

I heus ací que un bon dia va presentar-se a Tolosa de Llenguadoc Josep Tarrés. Vàrem abraçar-nos. Vaig preguntar-li per tots els companys i amics, especialment pels qui foren detinguts i acusats pel complot de Garraf. Les respostes no foren gaire precises, i ben aviat fou Tarrés qui començà a fer-me preguntes sobre la vida que portàvem, els projectes, les actuacions, etc. També em digué que havia fet un breu sojorn a Perpinyà i que havia tingut converses amb Daniel Cardona i amb Manel Pagès.

.../...

.../...

Ja va cridar-me un xic l'atenció que fes tantes preguntes, puix abans era més bé un xicot reservadot, però ni per un moment va passar pel meu magí un mal pensament. Reconec que, amb la confiança que jo li tenia, li vaig contar realitats i projectes.

En un moment donat va posar la maleta que duia damunt una tauleta per ensenyar-me quelcom que hi duia. Fou ben bé per atzar que hi vaig veure un passaport a nom de Josep Talavera, i, estranyat, li vaig preguntar perquè hi figurava aquell cognom que no era el seu. Ben calmós va respondre'm que per obtenir aquell document li havia calgut donar un nom fals. Pocs dies després de la seva partença van arribar notícies de Barcelona i París que ens deien que Josep Tarrés era un confident de la policia.

Vingué la proclamació de la República Catalana, aquella inoblidable tarda del 14 d'abril de 1931. Pocs dies després en Miquel Badia va telefonar-me per dir-me que era molt important em presentés a la Generalitat. Així ho vaig fer. L'amic Badia va comunicar-me que, en una reduïda estança, hi havia certa persona que volia parlar amb mi. Em va sorprendre el fet que, amb l'amistat que hi havia amb en Miquel Badia, no em volgués precisar de qui es tractava, però tanmateix vaig seguir-lo. Vam obrir una porta vigilada per dos companys i, oh sorpresa! al meu davant va aparèixer en Josep Tarrés.

Em seria difícil de descriure aquella cara tan esporuguida. Un sentiment de depressió s'havia apoderat de tot ell. Va agenollar-se davant meu i, amb veu tremolosa, va demanar-me perdó pel mal que m'havia fet. Jo també sentia una opressió dintre meu, com si em manqués el respir. Veia l'antic amic de genolls, com si jo fos un ésser superior. El vaig fer seure en una cadira i li vaig dir: "M'has confessat la manca de fidelitat a un amic, però tornes a equivocar-te, puix la teva traïció ha estat a Catalunya. Jo, personalment, et perdono, recordant l'antiga amistat i l'inoblidable acollida que em feren els teus pares. I no et guardo cap rencor".

Vaig tornar on havia deixat en Badia per contar-li la nostra conversa, però van dir-me que l'havien cridat de Presidència.

Al sortir del Palau ja no sentia cap desassossec. Era com sortir de la foscor per entrar en un esclat de llum.

L'endemà varen confirmar-me que en Miquel Badia havia estat cridat pel President, l'Avi. Aquest li havia dit que s'havia assabentat de la reclusió d'en Tarrés i ordenava que fos lliurat a la justícia. M'imagino el posat que devia fer el nostre President; encara em sembla veure'l, amb aquelles cel·les tant pronunciades i aquells ulls escrutadors. Tota la figura delatava la formació que havia rebut.

Em consta que en Badia va complir les ordres, però en Tarrés ben aviat fou posat en llibertat, i va continuar percebent les mensualitats de la Casa Gran com a funcionari que era; eren, però, les "trenta monedes" que li atorgaven per haver traït la Pàtria.

Un dia, durant la guerra civil, va córrer la veu que havia aparegut el cadàver d'en Tarrés. La notícia, vertadera o falsa, encara avui no en tinc la certesa, la vaig acollir amb indiferència. L'amistat havia mort feia temps.

Joaquim Núñez i Roig

21 / 0 / 1904

La Junta de Govern del Centre acorda fundar les "Escoles Mercantils", el preu fixat per alumne seria d'una pesseta per matrícula i assignatura.

Manel González Alba

Va morir el 6 d'octubre del 1934 defensant el CADCI. Cal fer esment de les ordres del Capità General, Domènec Batet, que ordenà "Disparar con granadas de metralla". Va ésser canonejat el CADCI, no l'edifici dels sometents.

Joaquim Terrades

Fou un dels conjurats del complot conegut pel de Prats de Molló, poblet del Vallespir, el dia 4 de novembre del 1926 sota les ordres de Francesc Macià. Detingut per la gendarmeria, fou empresonat, juntament amb altres companys, a la caserna de St. Jacques de Perpinyà.

Condemnat a un mes d'empresonament i 50 francs de multa. Expulsat de França. L'any 1936 fou nomenat oficial de la columna Macià-Companys. Fou afusellat a Barcelona el 1939 per les forces d'ocupació.

Enric Fontbernat

També prengué part en el complot de Prats de Molló. Va morir el dia 19 de Juliol durant l'atac a les Drassanes.

Salvador Galobardes

Fou també un dels conjurats de Prats de Molló. Durant la darrera guerra mundial fou detingut pels alemanys. Va ser deportat al camp de concentració de Mathausenm, on va morir.

Benet Samper

Natural de Biscaia. Fou un gran lluitador per la causa catalana i, estigué també a Prats de Molló. El dia sis d'octubre del 34 va quedar sol a Governació i lluità fins que un tret el ferí greument.

Jaume Agudé i Miró

Fou Batlle de la ciutat de Barcelona l'any 1931.

Tota la resta de companys d'aquesta fotografia, foren protagonistes de la temptativa de Prats de Molló.



Drets d'esquerra a dreta

Josep, Moragas /quasi no es pot reconèixer - Eduard Budó - Joan Blanch - Benet Samper - Carles Duran - Àngel Ferrando - Baldomer Lluís - Emili Store - Francesc Raluy - Francesc Jacas - Francesc Marbà - Ramon Vendrell - Joan Nicolau - Eduard Castells - ? - Enric Fontbernat - Joaquim Núñez - Àngel Foix - Manel Manonelles - Abelard Tona - Alfred Pla - Eudald Carbonell - Ramon Buixader - Pere Marmé - Manuel González Alba - Salvador Galobardes - Lluís Buixader - Jaume Brugat

Asseguts d'esquerra a dreta

Ricard Imbert - Rafel Ramis - Francesc Macià Llussà - Jaume Agudé i Miró - Jaume Miratvilles - Joaquim Terrades - Salvador Batet - Jaume Saleses.

Dades del Complot de Prats de Molló

Generalitat de Catalunya

Fou el dia 4 de novembre del 1926 quan dues columnes paramilitars, armades i organitzades, tindrien una missió: començar l'alliberament de Catalunya partint de Coll d'Ares i per Sant Llorenç de Cerdans, per caure sobre Olot i fer un aixecament del poble català i enderrocar la dictadura del General Primo de Rivera.

La rebel·lió no va reeixir, però no solament Europa sinó el món sencer s'assabentaren que hi havia una pàtria que es diu Catalunya. El procés que va tenir lloc a París contra Francesc Macià va internacionalitzar el fet català. Un paràgraf del discurs de l'advocat Henry Torres defensor de l'Avi: Oh, senyors! Catalunya sotmesa, els seus costums i llengua perseguits, la bandera prohibida, les institucions destruïdes, el Col·legi d'Advocats en dispersió i els seus membres deportats, els sindicats obrers clausurats i substituïts per altres, heus ací el que passa allà, heus ací l'espectacle que els governs d'Europa no volen veure, heus ací la raó de l'aixecament d'aquests homes, heus ací perquè s'han armat...

La condemna del Tribunal fou la següent: Al Coronel Macià 100 francs de multa, dos mesos de presó i l'expulsió de França; als seus seguidors, 50 francs de multa, un mes de presó i l'expulsió de França. I així passàrem a Bèlgica gràcies a les gestions que va fer en Jaume Mir prop del Govern Belga. Qui era en Jaume Mir? Un català que va fer l'espionatge a favor dels aliats (1914-1918), durant dues anyades. El servei de contraespionatge alemany ja l'havia assenyalat com un espia al servei dels aliats. Detingut pels alemanys el 23 de març del 1917, gràcies a un confident, va ésser condemnat a la pena de mort, pena que li fou commutada per la de treballs forçats a perpetuïtat.

I ara permeteu-me que us digui quelcom que succeí quan passàrem la frontera franco-belga. Jo formava part d'un grup de companys que tot just acabàvem de conèixer-nos, tots procedents de Catalunya. Els bons nois em demanaren que fos jo el primer en presentar-me, puix sabia un xic més la llengua francesa.

I així fou que vàrem ser rebuts per la gendarmeria belga. Van començar l'interrogatori o preguntes; Votre nom. Votre prénom. Lieu de Naissance, Nationalité i ací vaig respondre i, ben segur del que deia, Catalane. El gendarme que escrivia va començar a escriure un xic sorprès les primeres lletres, quan de sobte un oficial que estava al seu costat va interrompre les preguntes tot dient-me: Senyor, ho sento, però la vostra Pàtria no és reconeguda per cap Estat, per tant haurem d'escriure "espanyola". I jo ben cerimoniosament vaig dir-li: Em permet que li faci una pregunta? Va accedir-hi. Vostè, capità, ha nascut en aquest país que es diu Bèlgica, i consti que no oblidarem mai el bon tracte rebut per part de vostès. Vol respondre'm si vostè sent una igualtat de sentiments per Flandes i Walònia o s'inclina un xic per una de les dues nacionalitats? Jo el mirava de fit a fit i el seu físic era el representatiu d'una raça germànica, potser holandesa, pas llatina. La seva resposta no admetia controvèrsia "Pas d'histoires, je suis un officier de la gendarmerie". Perquè no va afegir-hi belga?. Això em recordà la resposta d'en Clemanceau quan uns catalans li recordaren que 10.000 voluntaris catalans havien ofert la vida en la batalla de Verdun, però el "Tigre" no va voler saber res d'aquell fet i va respondre amb les mateixes paraules "Pas d'histoires". L'únic que s'aconseguí és que una bandera catalana figurés als Invàlids, en recordança d'uns catalans que lluitaren per "la liberté, l'égalité et la fraternité".

Joaquim Núñez i Roig

QUE EL POBLE ESPANYOL RECORDI, QUE NO HAVENT SEMBRAT
MÉS QUE ODIS A CATALUNYA, NO POT PAS CERTAMENT COLLIR-HI
FLORS D'AMOR.

Francesc Macià

TOMBA DEL SOLDAT DESCONEGUT

Aquesta fotografia fou publicada en un diari de Brusel·les. En el primer terme hi ha en Francesc Macià que fa ofrena d'un ram de flors a la Tomba del Soldat Desconegut. Un xic més enrera (a la dreta de la fotografia) hi ha en Jaume Mir, un català que va fer l'espionatge a favor dels aliats (1914-1918). Detingut pels alemanys fou condemnat a mort, i sort que gràcies al Sr. Quiñones, ambaixador espanyol, el Vaticà i altres personalitats que s'interessaren per ell, li fou commutada la pena per la de treballs forçats a perpetuïtat. L'any 1918 obtingué la llibertat. Li foren concedides diverses condecoracions, entre elles la "Rubans", cinta estreta que es cus a la solapa de l'americana. Fou gràcies a les gestions que feu el Sr. Mir que l'any 1927 se'ns obrien les portes de Bèlgica als refugiats polítics.

La persona del segon rengle de la fotografia, sempre a la dreta i que s'escau dessota de la roda posterior del cotxe, és un servidor de vostès.

Jo també he estat jove.

Joaquim Núñez i Roig



QUE JO MORI, PERÒ QUE VISQUI CATALUNYA

Pau Claris



Generalitat de Catalunya

*El Consell Executiu, en la sessió del
dia 23 de gener de 1990,
acordà concedir a*

Joaquim Núñez i Roig

la GREU DE SANT JORDI

Actual president del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i la Indústria (CADCI). En reconeixement a una vida consagrada de forma anònima, però inequívocament fidel, al servei de la promoció humana, cultural i social dels treballadors i a la defensa dels drets i llibertats nacionals dels catalans.

Barcelona, 13 de febrer de 1990

El President,

*El Secretari
del Consell Executiu,*

NOMÉS LA FE

*Només la fe, ni l'odi ni l'enyor;
Només la fe, ni el plany ni les injúries;
Només la fe i les obres de l'amor
Que té l'arrel al cor de les centúries;
Només la fe, païra del diable,
La fe d'ahir, que és la d'avui encar,
Avançant com un riu inexorable
Vers la infinita glòria de la mar.
Només la fe que arbora i no consum
I palpita en el fons de les entranyes
Com la flama més pura de la llum;
Només la fe que aplanava les muntanyes.
La pàtria, catalans, només demana
La fe de Catalunya, no l'enyor!
Només la fe per obra de l'amor
Redimirà la pàtria catalana!*

Pere Quart

Publicada a la Revista Ressorgiment de Buenos Aires l'any 1946



Record del nostre President en Joaquim Nuñez i Roig

Novament el CADCI s'ha vist colpejat per un fet advers i indefugible. El nostre company Joaquim Núñez i Roig, a qui li ha tocat presidir la nostra entitat en el període més amarg de la seva atzarosa i ja llarga història, ens ha deixat. Feia temps que temíem aquest desenllaç, però això no fa que sigui menys dolorós per a tots els qui el coneguérem.

L'home al que avui donem comiat pel seu darrer viatge es va formar en les primeres dècades d'aquest segle i, com molts altres catalans, va patir en pròpia carn les conseqüències de l'esperit intolerant i mesquí dels qui tenien i tenen sotmesa la nostra terra. Però el tarannà del Joaquim no era gens propici a la rendició, i així continuà lluitant pel redreçament nacional.

Després de la desfeta amb que acabà per Catalunya una guerra que no volíem, que ens van declarar els enemics de sempre, la resistència quedà delmada, però el Joaquim, a l'exili llavors, no defallia. Continua lluitant en la mesura que ho permetia la conxorxa de països vencedors de la segona guerra mundial, i per això ha pogut ocupar després dignament la presidència del CADCI. Llàstima que no hagi vist la nostra entitat instal·lada de nou en el seu local. El règim de llibertat vigilada en què vivim els catalans no ho ha permès. Però els nous corrents que passen ara per tot Europa i engeguen a rodar tantes coses que fins fa poc semblava que serien eternes, farà més fàcil la recuperació de la nostra independència nacional, i llavors s'acabarà el tracte injust que estem rebent.

Avui tornem a la terra les restes d'un home que va consagrar tota la seva vida a Catalunya sense estalviar mitjans. Tu, Joaquim, que acompanyares el President Macià per les terres de França i Bèlgica; tu, que vas prendre part en els fets de Prats de Molló i en el consegüent judici a París, en el que quedà palesa la situació en què vivia la nostra pàtria, sotmesa a un poder alié que no ens entèn ni ens respecta. Vingué després l'episodi de Garraf i el sis d'octubre i la guerra civil, tristos episodis de la nostra història, que només serviren per deixar constància del nostre rebuig a la dominació d'un estat centralista.

Que el nostre estimat Joaquim, que tants anys va passar a l'exili, descansi ara en pau a la seva terra. I els que encara som aquí no oblidem que la tasca que queda per fer és llarga i dura, però hem de continuar-la sense defalliment. Ell no ens ho perdonaria.

Els que l'hem conegut sabem que avui som una mica més pobres perquè ens falta ell, però tenim el seu exemple que ens pot servir de guia.

Company Joaquim, havent seguit la teva trajectòria, podem aprofitar l'impuls que durant tota la teva vida vas donar a la nostra causa, i ens esforçarem per a fer-lo arribar a les noves generacions.

Descansa en pau, Joaquim, i estigues segur que la teva lluita no haurà estat debades.

Nota llegida en l'acte del seu enterrament.